

Ukendt medlem af OOA's tale ved protestmarchen "Strålende naboer? – Ellers tak!"

Taler

Ukendt taler

Dato

27. september 1986

Omstændigheder

Denne tale er indhentet efter aftale med Organisationen til Oplysning om Atomkraft.

1 Kan I huske dette forår?

Det kom lige præcis, som foråret altid gør. Bag på os – men alligevel så forudsigeligt. Det kom med fuglefløjt, mudderpøle, varme lugte og sved under tøjet. Det kom med lune vinde, som lokkende kildede os i nakken. Vinde med særlige hilsener langvejs fra.

Foråret er vel for de fleste af os det tidspunkt på året, hvor sjælen igen får næring – og hvor vi udfordrende siger: Så kom da an til alle livets genvordigheder.

10 Men bare ikke dette forår.

For med foråret i år kom også de radioaktive vinde fra et havareret atomkraftværk. Nu var det sket, som vi hele tiden har villet tro ikke kunne ske. Pludselig blev den teoretiske snak om sandsynlighed, ulykkesrisiko og beredskabsplaner helt meningsløs.

En reaktorulykke i Ukraine – efter sigende på grund af en række menneskelige fejl – førte til, at en radioaktiv sky spredte sin usynlige "gift" over så godt som hele Europa. Vi fik beviset for, at radioaktivitet ikke respekterer eksperternes regnemodeller – radioaktivitet følger helt sin egen og vindens vej.

Og menneskene blev chokerede. Vi blev alle skræmte og forvirrede. Men hvad værre er de myndigheder, hvis opgave det er at vejlede og beskytte os – de kunne ikke håndtere situationen. Vi oplevede en strøm af modstridende informationer. Det eneste vi kunne være sikre på var, at hver ny melding indeholdt ordene: Der er ingen grund til uro.

30 Det var tydeligt, at myndighederne havde besluttet sig for, at deres hovedopgave i denne situation var at berolige. Hvilket blot gjorde forvirringen og uroen endnu større. Hvilket igen førte til, at befolkningen blev erklæret for hysterisk.

35 Foråret forlod os, og med sommeren kom også meldingerne om de uhyggelige konsekvenser. Konsekvenser ikke kun for lokalbefolkningen og de nære omgivelser. På grund af helt specielle vejrforhold blev et område nord for Stockholm, 1500 km fra Tjernobyl, det hårdest ramte område uden for Sovjets grænser. Og vi har lige hørt sammen, Britt Sparrock, fortælle om, hvordan hele det samiske folks levevilkår og kultur er truede nu efter ulykken.

40 Formentlig har vi endnu ikke hørt det værste. Der er grund til at frygte konsekvenserne på meget længere sigt. Kræft og andre alvorlige sygdomme er jo så lang tid som 10-50 år om at udvikle sig. For slet ikke at tale om den psykiske påvirkning af os alle. Værst bliver det nok for dem, som er børn i dag. De har jo opfattet de voksnes alvor og uro. De ved måske også, at det har noget at gøre med en ulykke på et atomkraftværk. Men hvordan skal de kunne forstå, hvad 45 det er, der gjorde vinden, græsset, sandet – ja alt, som vi normalt forbinder med noget sundt og godt – hvordan skal de kunne forstå, at det pludseligt blev farligt? Alt smagte, lugtede og så jo ud helt som det plejede.

50 Hvilke svar skal vi give på deres spørgsmål? Hvordan forklarer man det uforklarlige?

Sommeren er nu afløst af efteråret, og atomindustrien med tilhængere er ved at komme til hægterne igen. Budskabet til alle os "hysteriske" mennesker er nu, at 55 det, som skete i Sovjet, kun kan ske i Sovjet. Atomkraftværkerne i vore nabolande er hver og et "det sikreste i verden". Ingen grund til uro. Nogle af vore atomprofessorer går endda så vidt, som til at påstå, at det er sundt med lidt ekstra stråling!

60 Men lad os tillade os selv at være hysteriske i deres øjne. Lad os beholde retten til at være bange. Lad os kæmpe for vore børns ret til en fremtid. Vi må vise vore børn, at vi er villige til at gøre, hvad vi kan for at stoppe de atomkraftværker, som udgør en stadig trussel mod os alle.

65 Vi har ingen som helst garanti for, at der ikke kan ske en ulykke på Barsebäck, Ringhals, Greifswald, Stade, Krümmel – og hvad de nu hedder alle sammen. En

ulykke, som kan ske om fem år – eller den dag i morgen. Vi kan simpelthen ikke tillade os stiltiende at vente på, at det usandsynlige sker igen.

70

Vi er nødt til at kæmpe mod vore strålende naboer.

Politisk set burde Danmark og Østrig gøre fælles sag mod atomkraften. Disse to lande i Europa har sagt nej til selv at anvende atomkraft. Danmark gjorde det med folketingsbeslutningen i 85 om en ny dansk energiplanlægning uden atomkraft. Østrig vedtog efter en folkeafstemning i 1978 en lov, som slet og ret forbyder drift af atomkraftanlæg i Østrig.

75

Men både Danmark og Østrig er omgivet af atomanlæg i nabolandene. Og flere atomanlæg er under opførelse.

80

Danmark må nu sammen med Østrig stille sig i spidsen for en international alliance af lande, som går imod fortsat anvendelse af atomkraft.

Desværre er det ikke nok at overlade kampen i politikernes hænder. Skal vi være helt sikre på, at vi når resultater i tide, må vi handle selv. Ser man på, hvordan f.eks. de svenske politikere har reageret på ulykken, så har man handlet helt traditionelt: Blot bedt om nye udredninger.

85

I Danmark er 80% af befolkningen modstandere af atomkraft, i Sverige 70%, i England 54% og også i Vesttyskland er over 50% modstandere. Selv i Østtyskland er modstanden begyndt at røre på sig. På trods af det, har vi endnu ikke set nogen beslutning om at lukke et atomkraftværk.

90

Flere og flere vover helt enkelt ikke længere at vente på, at vore nabolandes politikere skal fatte situationens alvor. Vi ser det gennem det hav af protestaktioner, som bl.a. Barsebäck-værket har været udsat for lige siden ulykken. Værket har været "belejret" siden Barsebäckmarchen den 9. august. Danske og svenske atomkraftmodstandere har simpelthen bosat sig på engen op til værket. Og der bliver de boende til værket lukker, eller politiet flytter dem. Vi ved, at politiet desværre vil gribe ind om ganske kort tid.

100

To gange har danskere og svenskere blokeret for arbejderne på Barsebäck. Og vi ved, at der kommer flere blokader. Ingen må være i tvivl om, at OOA støtter disse ikke-voldelige aktioner. Vi vil gerne benytte lejligheden til at opfordre til at deltage i disse og lignende aktiviteter.

105

Lad os nu benytte den forestående kolde, seje vinter til at påvirke vore naboer til at blive gode naboer. Det bliver sikkert et hårdt slid. Men vi ved jo
110 herhjemme fra, at det kan lade sig gøre. At det faktisk nytter. Den erfaring både forpligter og giver mod til at fortsætte. Klarer vi det ikke herfra, hvor vi står må vi slet og ret opsøge dem. Det er ikke alene vores ret, men også vores pligt at forsøge at sikre vore efterkommere en tryk og bedre fremtid.

115 Og lad os så byde det næste forår velkomment.

Kilde

Organisation til Oplysning om Atomkraft

120 **Kildetype**

Maskinskrevet manuskript

Tags

Demonstrationstale

Relateret

125 Ukendt medlem af OOA's tale i forbindelse med den svensk-danske Barsebäckmarch
28. august 1982

Ukendt medlem af OOA's tale ved protesttoget mod Barsebäck
10. oktober 1981

Ukendt medlem af OOA's tale ved Christiansborg i forbindelse med fakkeloptoget mod Barsebäck
2. december 1977

130 **URI**

<https://www.dansketaler.dk/tale/ukendt-medlem-af-ooa-s-tale-ved-protestmarchen-stralende-naboer-ellers-tak>

135

140